

MISDIAGNOSTIEK BIJ HOOGBEGAAFDEN

Maud van Thiel

Wie ben ik?

- 60 jaar, twee kinderen (uit huis)
- gezinssocioloog, psychotherapeut
- ervaring GGZ: ambulante tot klinische, eenvoudige tot complexe problematiek
- sinds 10 jaar gespecialiseerd in hoogbegaafde (jong)volwassenen
- Delphimodel Hoogbegaafdheid
- initiatiefnemer en mede-oprichter IHBV
- bedenker HB-café

Wie zijn jullie?

- psychologen, psychotherapeuten, psychiaters, (ortho)pedagogen?
- leerkrachten, onderwijskundigen, remedial teachers?
- persoonlijke titel?
- nog anders?

Wat gaan we doen?

1. definitie misdiagnostiek
2. oorzaken misdiagnostiek
3. begrijpen misdiagnostiek
4. misdiagnosen bij HB – een keuze
5. voorkómen misdiagnostiek bij HB

1 DEFINITIE MISDIAGNOSTIEK

Soorten misdiagnostiek

- verkeerde diagnose
- veelheid aan diagnoses (die het allemaal net niet zijn)
- onterecht géén diagnose: HB camoufleert stoornis
- diagnose verhult vastlopen in HB
- 'anders' zijn benoemen als 'ziek'

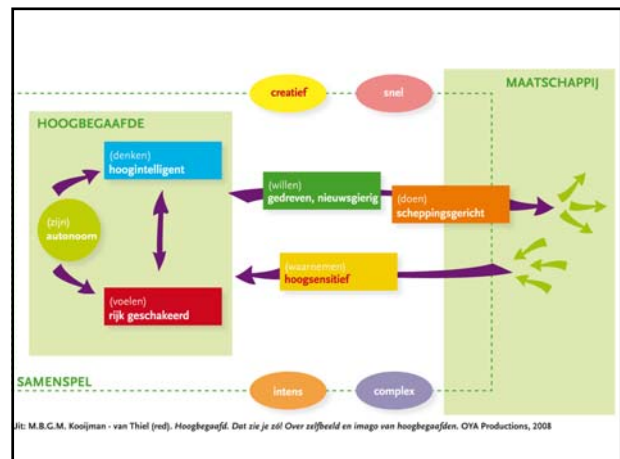
oYa

2 OORZAKEN MISDIAGNOSTIEK

- Oorzaken misdiagnostiek
- geen besef dat HB 'ertoe doet' en geen kennis van HB
 - kenmerken van HB geïnterpreteerd als 'ziek', niet slechts als 'anders' (onkunde en vooroordelen)
 - slecht diagnostisch proces, slechts DSM-etkettering, wel/niet-denken
 - geen diepgaandere analyse, onzorgvuldig oordeel, geneze van stoornis niet in ogenschouw genomen

oYa

3 BEGRIJPEN MISDIAGNOSTIEK

- Delphimodel Hoogbegaafdheid
- HB-ers zijn per definitie 'afwijkend'
 - HB-ers hebben een kwetsbaar ('spits') gestel en zijn derhalve (óók social-psychologisch) sneller en hefiger uit balans dan niet-HB-ers
 - positieve (HB-)kenmerken kennen ook valkuilen, overdrijvingen en 'zwarte achterkanten'

oYa

4 WELKE MISDIAGNOSEN

Intermezzo 1: dubbele diagnose oYa

- verwarrende term!
- in psychiatrie gebruikt bij:
 - verslaving én
 - diagnoses op As II (persoonlijkheidsstoornis) én As I (bijkomend probleem, zoals autisme of depressie of ADHD)
- hoogbegaafdheid is geen ziekte, dus eigenlijk óók geen 'diagnose' (in de psychiatrische zin van het woord)
- *twice exceptional* is al wat betere term...

Intermezzo 2: kwetsbaarheid oYa

- hoogbegaafdheid door psychiaters soms direct op As II (persoonlijkheidsstoornissen) 'gescoord'...
- ... 'omdat zwakbegaafdheid daar ook is ondergebracht'
- hoogbegaafdheid is geen ziekte, geen stoornis en geen handicap, maar wél een kwetsbaarheid

Veelvoorkomende misdiagnosen oYa

- leerstoornis (dyslexie)
- ontwikkelingsstoornis (ASS)
- aandachtsstoornis (ADHD)
- stemmingsstoornis (manisch depressief)
- angststoornis (dwangstoornis)
- persoonlijkheidsstoornissen (narcistisch, borderline)

5 VOORKÓMEN MISDIAGNOSTIEK

Tips voor de hulpverlener oYa

- raadpleeg een collega die bekend is met hoogbegaafdheid
- neem kennis van het boek van Webb
- neem kennis van het Delphimodel Hoogbegaafdheid
- ga na of er mogelijk sprake is van een 'niet gepolijst zijn' van normale HB-kenmerken (in plaats van direct tot een stoornis te concluderen)

Tips voor de hoogbegaafde - vooraf oYa

- ga naar een diagnosticus die iets weet van hoogbegaafdheid
- die openstaat voor HB-aspecten van de problematiek
- die informatie over (misdiagnostiek bij) HB vooraf wil lezen of bekijken
- die in gesprek wil over je eigen vermoedens betreffende de invloed van de hoogbegaafdheid op de problemen

*Tips voor de hoogbegaafde
- tijdens*

- luister naar je intuïtie en stel op grond daarvan vragen
- probeer óók onbevooroordeeld naar de diagnosticus te luisteren
- stel eerder vragen, dan dat je met kennis en feiten (over HB) aankomt
- vertel over wat je ervaren hebt tijdens het testen (waardoor die test misschien niet zegt wat hij normaliter wel zegt)

*Tips voor de hoogbegaafde
- achteraf*

- neem geen genoegen met alleen een kale DSM-classificatie
- vraag alsnog om een beschrijvende en verklarende diagnose
- vraag hoe de relatie tussen hoogbegaafdheid en probleem wordt gezien
- breng het Delphimodel ter sprake
- vraag eventueel om een second opinion bij een hulpverlener die veel ervaring heeft met HB

